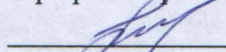

Приватна установа
Вищий навчальний заклад
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»»

Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної роботи

 М. В. Мухіна

«29» 08 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Проектування адаптованих
індивідуальних програм в інклюзивних
класах закладів загальної середньої
освіти»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

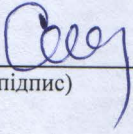
Дніпро-2018

Робоча навчальна програма дисципліни «Проектування адаптованих індивідуальних програм в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти» для студентів за напрямом підготовки 01 Освіта / Педагогіка, спеціальністю 013 Початкова освіта. – Дніпро: ПУ ВНЗ «МГПІ «Бейт-Хана», 2018. – 11 с.

Розробник: Дубінський С. В., к. екон. н., доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «28» серпня 2018 року № 01

Завідуючий кафедри (підпис) (Самойлов О. Є.) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
	Напрямок підготовки <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів -2	Спеціальність _____ (шифр і назва)	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено навчальним планом (назва)		2-й	
Загальна кількість годин - 150			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.; самостійної роботи студента – 1,5 год.		Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Семестр
	3-й		-
	Лекції		
	24 год.		-
	Практичні		
	24		-
	Семінарські		
	-		-
	Лабораторні		
	-		-
Самостійна робота			
102 год.	-		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: аудиторні – 32, 00 %; самостійна робота – 68, 00 %;

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Сьогодення вимагає від суспільства та всіх закладів освіти всебічного та скорішого застосування сучасного світового досвіду з забезпечення рівних можливостей для учнів з особливими потребами. У зв'язку з цим цілком закономірним є викладання курсу **«Проектування адаптованих індивідуальних програм в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти»**.

Основна мета курсу. Оволодіння базовими знаннями з інклюзивної освіти; уміннями та навичками комплексного застосування у професійній діяльності різноманітних навчальних стратегій, пов'язаних із особливими освітніми потребами студентів.

Відповідно до поставленої мети **головними завданнями** курсу «Проектування адаптованих індивідуальних програм в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти» є:

- формування професійної компетенції майбутніх педагогів в області інклюзивної освіти для ефективного навчання дітей з різними освітніми потребами;
- забезпечити майбутнім фахівцям засвоєння навиків з проектування адаптованих індивідуальних програм в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти.

Розроблена програма відповідає поставленим завданням і побудована таким чином, щоб студенти мали можливість не тільки опрацювати значний теоретичний матеріал, а й набули практичного досвіду в побудові індивідуальних адаптованих програм.

Вивчення програмного матеріалу будуватиметься з урахуванням міжпредметних зв'язків, зокрема оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисципліни «Педагогіка», «Психологія», «Інклюзивна освіта».

Зміст даної програми спрямований на розвиток у майбутніх фахівців системного погляду на проблему розвитку осіб з особливими потребами в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти.

Після опрацювання курсу «Проектування адаптованих індивідуальних програм в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти» **студенти повинні оволодіти такими ключовими компетенціями:**

- вміти критично оцінювати та визначати прогресивні педагогічні підходи щодо організації дизайну освітньої ситуації та інклюзивного освітнього простору в умовах закладу освіти;
- використовувати нормативну базу, що регулює забезпечення прав учнів із особливими потребами на освіту; самостійно аналізувати та порівнювати сучасні моделі інклюзивної освіти учнів;
- застосовувати різноманітні педагогічні технології навчання студентів із особливими освітніми потребами; стратегії їхнього особистісного розвитку;
- застосовувати технічні та друковані засоби освіти, спеціальне обладнання у навчальному процесі з учнями з особливими потребами; дотримуватися правил безпечної роботи з такими засобами, обладнанням і пристроями.
- використовувати набуті знання при організації професійної діяльності у системі інклюзивної освіти;
- виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові передумови забезпечення інклюзивної освіти

Тема 1. Вступ. Нормативно-правове забезпечення професійної діяльності викладача в системі інклюзивної освіти.

Феноменологія інклюзивної освіти: «інклюзія», «інтеграція», «учень із особливими потребами», «учень із особливими освітніми потребами», «інклюзивна освіта», «система інклюзивної освіти» «інклюзивний заклад освіти». «інклюзивне навчальне середовище». Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у сучасній системі освіти України. Основні підходи до реалізації інклюзивної освіти студента (гуманізація, модернізація, індивідуалізація); базові принципи інклюзивної освіти (принцип розвиваючого навчання; єдності діагностики та корекції відхилень у розвитку; урахування співвідношення первинного порушення та вторинних відхилень у розвитку; індивідуалізації навчання; корекції та компенсації; діяльнісного підходу; генетичний принцип). Законодавча база щодо правомірності функціонування інклюзивної освіти в Україні. Права і обов'язки студентів із особливими освітніми потребами. Звітність закладу освіти: документація та відповідальність.

Тема 2. Сучасні тенденції функціонування закладів середньої освіти інклюзивного типу в Україні та зарубіжних країнах.

Заклад середньої освіти як установа відкритого типу. Принципи функціонування ЗСО відкритого типу (принцип відкритості; спільного навчання; урахування індивідуальних освітніх потреб студентів у навчальному процесі; забезпечення якісної освіти для всіх; надання додаткової допомоги та підтримки; принцип гуманізації тощо). Основні підходи до організації освітньої діяльності учнів із особливими потребами (мейнстрімінг, реабілітація, інтеграція, інклюзія). Варіанти організації інклюзивної освіти учнів із особливими освітніми потребами: постійна (повна) інтеграція, постійна (неповна) інтеграція, тимчасова (часткова) інтеграція, епізодична інтеграція, дистанційне навчання. Складові компоненти та предметно-функціональні ознаки освітнього середовища інклюзивного типу. Передумови успішної розбудови інклюзивного навчального середовища у закладі середньої освіти. Доступність та універсальний дизайн: основні принципи та технології впровадження. Інноваційний досвід реалізації професійної діяльності в системі інклюзивної освіти США, країн Західної та Східної Європи.

Тема 3. Кадровий ресурс закладу середньої освіти інклюзивного типу. Поняття про кадровий ресурс ЗВО інклюзивного типу.

Психолого-педагогічний аналіз типових недоліків і прорахунків у професійній діяльності педагогічного персоналу у системі інклюзивної освіти. Компоненти інклюзивної компетентності викладача ЗСО. Професійне співробітництво у команді як невід'ємна складова функціонування інклюзивного закладу освіти. Об'єктивні і суб'єктивні причини, за яких успішність функціонування ЗВО інклюзивного типу підлягає погіршенню; оптимальні шляхи їх попередження (подолання). Додаткова підготовка педагогічного персоналу для успішної реалізації інклюзивної освіти у ЗСО. Сучасні підходи до професійного розвитку педагогічних кадрів ЗСО інклюзивного типу.

Змістовий модуль 2 Практична спрямованість проектування індивідуальних адаптованих програм в закладах загальної середньої освіти

Тема 4. Психолого-педагогічні основи розуміння та врахування особливих освітніх потреб учнів у навчальному процесі.

Психофізичні особливості студентів з порушеннями слуху різного ступеня (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом). Рекомендації лор-лікарів щодо організації та дотримання слухового режиму в інклюзивному освітньому просторі. Принципи, завдання та специфіка професійної діяльності педагогічного персоналу з учнями із порушенням слуху. Характеристика порушень зору у студентів (сліпі, осліплі, зі зниженим зором). Рекомендації лікарів офтальмологів щодо організації та дотримання зорового режиму у освітньому середовищі ЗСО. Принципи та особливості професійної діяльності педагогічного персоналу зі студентами із порушеннями зору. Класифікація мовленнєвих порушень в учнів; їх урахування у процесі педагогічної взаємодії з майбутніми фахівцями. Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату в учнів (ДЦП, клишоногість, аномалії хребта, поліомієліт). Рухові, мовленнєві та психічні порушення у студентів із ДЦП. Спеціальні програми індивідуальної роботи з учнями із ДЦП. Психофізичні особливості студентів «групи ризику» (соматично ослаблених, із хронічними захворюваннями, агресивних, замкнених). Вітчизняний і зарубіжний досвід інклюзивної освіти учнів «групи ризику». Психолого-педагогічна характеристика обдарованих і талановитих учнів.

Тема 5. Стратегії професійної діяльності викладача в інклюзивному закладі середньої освіти.

Гуманістична педагогічна взаємодія та сучасні системи навчання як основа стратегій викладання в інклюзивному навчальному закладі. Концептуальні засади проектування педагогічної діяльності в інклюзивному закладі освіти: загальна модель і засади організації навчально-виховного процесу; комплексна структура процесу викладання; Перший етап планування: стратегія аналізу стартового рівня успішності учня. Другий етап планування: визначення моделі організації процесу викладання, розкладу, методів викладання, індивідуального навчального плану. Педагогічні технології навчання учнів із особливими освітніми потребами (технології опанування професійними знаннями, кооперативне навчання, інтерактивні технології, особистісно орієнтовані технології тощо); стратегії особистісного розвитку студентів із особливими потребами (розвитку самозмобілізованості, упевненості у власних силах, самостійності).

Тема 6. Професійне співробітництво викладачів із фахівцями партнерських організацій і служб (вектор комплексного супроводу студентів із особливими потребами).

Основні поняття про супровід учнів із інвалідністю/ особливими потребами. Допоміжні засоби та навички професійної діяльності зі студентами. Методи безпечної практики роботи з учнями із особливими потребами та стратегії діяльності у непередбачених ситуаціях (у міру їх виникнення). Перша медична допомога учням із особливими потребами. Громадські об'єднання та організації як партнери ЗСО щодо впровадження інклюзивної освіти. Захисна та допоміжна функції громадської організації. Соціальне партнерство академічної спільноти ЗСО із представниками громадських об'єднань й організацій. Зарубіжний досвід співпраці громадських організацій із ЗСО інклюзивного типу. Соціальні служби та їх роль у наданні спеціальних послуг відповідно до різних освітніх потреб студентів. Організація соціокультурних, соціально-педагогічних і благодійних проєктів у ЗСО інклюзивного типу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Всього годин	у тому числі					Всього годин	у тому числі				
		Л	П	Л.Р	С	СР		Л	П	Л.Р	С	СР
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові передумови забезпечення інклюзивної освіти												
Тема 1. Вступ. Нормативно-правове забезпечення професійної діяльності викладача в системі інклюзивної освіти.	24	4	4	-	-	16						
Тема 2. Сучасні тенденції функціонування закладів середньої освіти інклюзивного типу в Україні та зарубіжних країнах.	24	4	4	-	-	16						
Тема 3. Кадровий ресурс закладу середньої освіти інклюзивного типу. Поняття про кадровий ресурс ЗВО інклюзивного типу.	26	4	4			18						
Разом за змістовим модулем 1.	74	12	12	-	-	50						
Змістовий модуль 2 Практична спрямованість проектування індивідуальних адаптованих програм в закладах загальної середньої освіти												
Тема 4. Психолого-педагогічні основи розуміння та врахування особливих освітніх потреб учнів у навчальному процесі.	24	4	4			16						
Тема 5. Стратегії професійної діяльності викладача в інклюзивному закладі середньої освіти.	26	4	4	-	2	18						
Тема 6. Професійне співробітництво викладачів із фахівцями партнерських організацій і служб (вектор комплексного супроводу студентів із особливими потребами).	26	4	4	-	-	18						
Разом за змістовим модулем 2.	76	12	12	-	2	52						
Всього годин	150	24	24	-	4	24						

1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Нормативно-правове забезпечення професійної діяльності викладача в системі інклюзивної освіти.	4
2.	Сучасні тенденції функціонування закладів середньої освіти інклюзивного типу в Україні та зарубіжних країнах.	4
3.	Кадровий ресурс закладу середньої освіти інклюзивного типу.	4
4.	Психолого-педагогічні основи розуміння та врахування особливих освітніх потреб учнів у навчальному процесі.	4
5.	Стратегії професійної діяльності викладача в інклюзивному закладі середньої освіти.	4
6.	Професійне співробітництво викладачів із фахівцями партнерських організацій і служб (вектор комплексного супроводу студентів із особливими потребами).	4

3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика, види і причини психофізичних порушень у дітей.	9
2.	Вплив різних видів порушень на процеси розвитку і навчання.	9
3.	Різні моделі навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітній школі.	9
4.	Організація психолого-педагогічної діяльності в умовах шкільної інклюзії.	9
5.	Співпраця учасників освітнього процесу як необхідна умова ефективного навчання та соціалізації учнів з різними потребами і особливостями розвитку.	9
6.	Основні принципи і стратегії командної роботи в інклюзивну освіту.	9
7.	Психологічний супровід педагогів, учнів і батьків на всіх етапах інклюзивного навчання.	9
8.	Види соціально-педагогічної діяльності соціального педагога в умовах інклюзивного освітнього простору.	9
9.	Планування основних етапів роботи в умовах інклюзивного навчання.	9
10.	Специфіка і відмінності роботи з учнями з обмеженими можливостями в інклюзивну і спеціалізованому класах.	9
11.	Досвід інклюзії та інтеграції осіб з інвалідністю в Україні.	12

8. Основні форми і методи навчання:

- проблемне викладання: чітке формулювання основних понять, їхня практична спрямованість, приклади проблемних ситуацій і залучення аудиторії до їхнього вирішення;

- періодичний діалог з аудиторією;
- використання ілюстративного матеріалу й технічних засобів навчання (мультимедійних систем);
- організація розгляду студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вміння і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

11. Методи контролю

9. Методи контролю:

- попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок учнів з предмету чи розділу, який буде вивчатися;
- поточний контроль з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення прогалин у знаннях студентів;
- тематичний контроль після вивчення нової теми чи нового розділу з метою систематизації знань учнів;
- підсумковий контроль: модульна контрольна робота та семестровий залік;
- індивідуальний: усне індивідуальне опитування, письмові роботи за картками, творчий звіт, реферат, виконання тренувальних вправ;
- груповий: розробка і захист тематичних проєктів;
- фронтальний: усне фронтальне опитування, модульні контрольні роботи, написання творів, тестові завдання різних типів;
- метод самоконтролю.

1. Розподіл балів, які отримують студенти. Залік.

Поточне оцінювання та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2						Залік	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83 – 89	B
	75 - 82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68 – 74	D
	60 - 67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні визначень;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX
Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням	0 – 34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

2. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає:

- навчальну програму дисципліни;
- робочу навчальну програму дисципліни;
- комплексну контрольну роботу;
- залікові матеріали;
- модульні контрольні роботи;
- конспекти лекцій;
- інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- теми рефератів для студентів заочної форми навчання.

13. Рекомендована література

Базова

1. Богинская Ю.В. Инклюзивное обучение детей с особыми образовательными потребностями: теория и практика: учебно-методическое пособие. – Ялта: РИО КГУ, 2010. – 26 с.
2. Богинская Ю.В. Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями: проблемы и пути их решения // Гуманитарные науки. - 2008. - №1. – С.165-171
3. Богинская Ю.В. Сопровождение инклюзивного обучения детей с особыми потребностями в условиях общеобразовательных учебных заведений: Методические рекомендации для социальных педагогов, практических психологов, учителей. – Ялта: РИО КГУ, 2010. – 28 с.
4. Богинская Ю.В. Соціалізація підлітків з обмеженими можливостями у США: досвід роботи // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими проблемами: зб. наукових праць. - №5 (7). – Київ: Університет «Україна», 2008. – С.93- 98
5. Всеукраїнський круглий стіл «Психолого-соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти: за і проти» // Дефектолог. – 2010. – №3 (березень) – С. 3-11.
6. Грицюк Н. Потурбуймося про дітей з особливими освітніми потребами. – Дефектолог. – №5(29). – травень. – 2009.
7. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка (за ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка). Посібник для вчителів початкових класів. – К.: – 2004. – 152 с.
8. Доброскок І. Інтеграція молоді з особливими потребами в сучасне українське суспільство // Соціальний педагог. – 2007. - №10. – С.37-41

Допоміжна

1. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі // Соціальний педагог. – 2009. - №5. – С.26-35
2. Інклюзивна модель освіти: аналіз законодавчого простору. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». – К.: Парашин К. С., 2008. – 60 с.
3. Інклюзивна модель освіти: методологічні засади // Посібник для директора. – 2010. – №2, С. 62-72.
4. Інклюзивна освіта: за і проти // Директор школи. – 2010. – №14-15. – С. 45-58.
5. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. та ін. За заг. ред. Даніленко Л.І., – К.: 2007.
6. Крокер Теріл. Політика підтримки інклюзії (Канадський досвід) // Дефектологія. – 2009. – №4. – С. 4-6.
7. Створення ресурсних центрів. Посібник для батьків дітей з особливими потребами. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». К.: ФО-П Придатченко П.М., 2007. – 216 с.
8. Тригук О. Діти з особливими потребами – у школах. Виступ на педагогічній раді // Психолог. – 2010. – №32 (серпень). – С. 3-9.